

Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM

LOs yttrande över Remiss ang Tillfälligt sänkt mervärdesskatt på livsmedel

Sammanfattning av LOs synpunkter

- LO tillstyrker förslaget om tillfälligt sänkt matmoms men ser också att det finns ännu mer träffsäkra åtgärder för hushåll som drabbats av kostnadskrisen.
- LO betonar vikten av att sänkningen är tillfällig då LOs grundsyn är att moms ska vara enhetlig.
- LO vill betona att denna typ av åtgärd hade haft en mer positiv effekt på den makroekonomiska utvecklingen om den vidtagits under kostnadskrisen 2022–2024. Nu kommer den tillfälliga momssänkningen bidra till att inflationen hamnar längre från inflationsmålet såväl vid den tillfälliga sänkningens införande som dess avveckling.
- LO hade gärna sett att regeringen prioriterat höjda barnbidrag – inte minst då barnfamiljer har de klart största kostnaderna för livsmedel av alla hushållskategorier.

Livsmedelsprisernas utveckling har motiverat åtgärder

Av svenska löntagares olika utgifter är livsmedel den kategori där priserna stigit tydligast under kostnadskrisen 2023. Medan räntor, elpriser och många andra priser justerats ned efter den initiala uppgången har livsmedelspriserna efter en stabil utveckling 2024 snarare tenderat att stiga något snabbare än normalt.

Hushåll med stora livsmedelskostnader har därför varit mer drabbade ekonomiskt under de senaste åren vilket gör att det finns skäl att agera för att dämpa just livsmedelspriserna.

Då bland annat Konkurrensverket noterat stigande marginaler i handeln efterlyses permanenta åtgärder för att stärka konkurrensen i dagligvaruhandeln.

Viktigt att sänkningen är tillfällig

LO vill betona vikten av att sänkningen är tillfällig. Dels är LOs grundsyn att momsen ska vara så enhetlig som möjlig. Dels går det offentliga sparandet nu med stora underskott. Underskottsfinansiering kan vara motiverat för att stimulera ekonomin i en lågkonjunktur men det kan inte användas för att motivera permanenta

inkomstförsvagningar. En tillfällig sänkning undergräver dock inte det offentliga långsiktiga förmåga att finansiera gemensamma utgifter. Samtidigt framstår det som en aning godtyckligt vilka åtgärder som är permanenta och vilka som är tillfälliga när regeringens övriga skattesänkningar också motiveras med konjunkturella skäl trots att de är permanenta.

Det finns en betydande risk att riksdagen inte klarar att återställa momssatsen och att en tillfällig åtgärd därmed blir permanent. Det vore dåligt för svensk ekonomi. Här behöver den utstakade linjen ligga fast.

Urvattnade barnbidrag gör livsmedelskostnaderna svårare att bära

Den hushållstyp med tydligast högst livsmedelskostnader, såväl i absoluta som relativa tal, är barnfamiljer. Därför är det denna grupp som pressats hårdast av kostnadskrisens stigande livsmedelspriser – inte minst då barnbidragen inte höjts sedan 2018. Höjda barnbidrag hade tydligt förbättrat barnfamiljernas förutsättningar att hantera de högre livsmedelspriserna.

Hushåll med högre inkomster har högre utgifter för livsmedel och kommer spara mer per månad på en sänkt matmoms. LO anser att regeringens promemoria tydligare borde redovisat de genomsnittliga livsmedelskostnaderna per individ i olika delar av inkomstfördelningen som legat till grund för påståendena om förslagets fördelningseffekter – särskilt då aktuell statistik över hushållens utgifter per inkomstdecil inte publiceras för allmänheten (SCBs undersökning *Hushållens Utgifter* har inte publicerats utifrån inkomstfördelning sedan 2009).

I promemorian argumenterar regeringen för att det är positivt att hushåll med lägre inkomst lägger en högre andel av sin inkomst på mat och därmed får en procentuellt sett större förstärkning av hushållsekonomin. Med denna argumentation borde höjda barnbidrag vara särskilt gynnsamt då de är lika stora räknat i kronor i alla delar av inkomstfördelningen och därmed innebär en ännu större procentuell förstärkning av ekonomin hos hushåll med lägre inkomster.

Tidpunkten problematisk

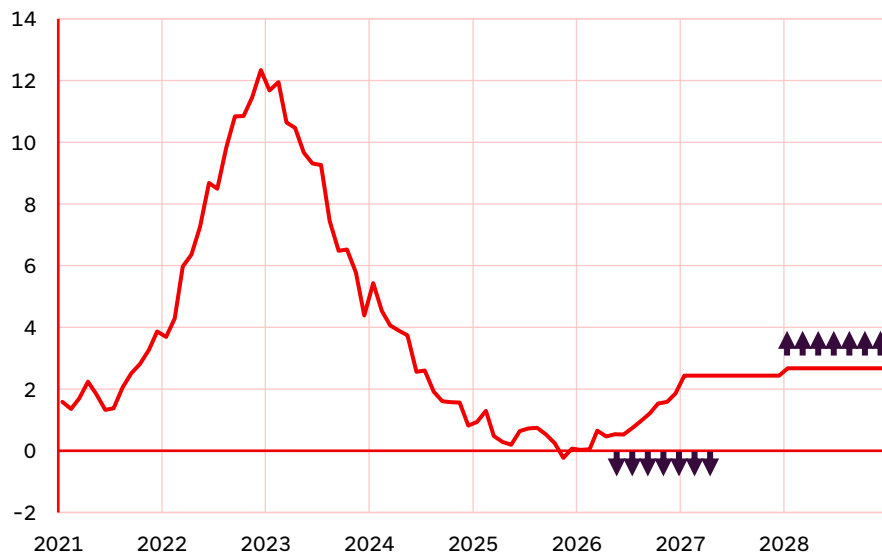
LO anser att åtgärden hade varit tydligt mer motiverad om den vidtagits under kostnadskrisen, likt vad som skedde i flera andra europeiska länder. En sänkt moms 2022–2024 hade kunnat begränsa prisökningarna som kraftigt undergrävde hushållens köpkraft, både genom momssänkningens direkta effekt och även indirekt då lägre inflationstakt kunde dämpa Riksbankens benägenhet att höja styrräntan.

Enligt konjunkturinstitutets senaste prognos väntas inflationen i april 2026 bli 0,5 procent för att sedan stiga successivt och ligga runt 2,5 procent 2027 och 2028. En tillfällig momssänkning kommer därmed bidra till att en låg inflation blir ännu lägre vid införandet samtidigt

som en högre inflation blir något högre när momssänkningen avvecklas. Regeringens åtgärd kommer därmed ta inflationen längre från inflationsmålet vid såväl dess införande som avveckling.

Diagram 1: Inflationsprognos

Procentuell förändring i KPI över 12 månader

Källa: KI och egna beräkningar.

Under 2026 och 2027 väntas den reala löneutvecklingen bli stark. Sänkt matmoms kommer ytterligare spä på ökningen i löntagarnas köpkraft under denna period. Då hushållen bara gradvis justerar sin konsumtion förväntas den sänkta matmomsen resultera i en mindre ökning i ekonomins samlade efterfrågan 2026–2027 än vad som hade varit fallet ifall samma åtgärd vidtagits när reallönerna sjönk 2022 och 2023.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Johan Lindholm

Peter Gerlach
Handläggare